ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 19.6.2024 г.
COM(2024) 619 final

Препоръка за

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

относно икономическата, социалната, трудовата, структурната и бюджетната политика на Нидерландия

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 619 final}

Препоръка за

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

относно икономическата, социалната, трудовата, структурната и бюджетната политика на Нидерландия

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета от 30 април 2024 г. за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета[1], и по-специално член 3, параграф 3 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси[2], и по-специално член 6, параграф 1 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета по икономическа политика,

като има предвид, че:

(1) Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета[3], с който бе създаден Механизмът за възстановяване и устойчивост, влезе в сила на 19 февруари 2021 г. По Механизма за възстановяване и устойчивост се предоставя финансова подкрепа на държавите членки за осъществяването на реформи и инвестиции, водещи до фискален стимул, финансиран от ЕС. В съответствие с приоритетите на европейския семестър той спомага за постигането на икономическо и социално възстановяване и за изпълнението на устойчиви реформи и инвестиции, по-специално за насърчаването на екологичния и цифровия преход и за укрепването на устойчивостта на икономиките на държавите членки. Механизмът също така спомага за укрепването на публичните финанси и за стимулирането на растежа и

[1] ОВ L, 2024/1263, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

[2] ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.

[3] Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

създаването на работни места в средносрочен и дългосрочен план, за подобряването на териториалното сближаване в рамките на ЕС и за подкрепата на непрекъснатото прилагане на Европейския стълб на социалните права.

(2) Регламентът за REPowerEU[4], приет на 27 февруари 2023 г., има за цел постепенното премахване на зависимостта на ЕС от вноса на руски изкопаеми горива. Това ще спомогне за постигането на енергийна сигурност и диверсификация на енергийните доставки на ЕС, като същевременно ще увеличи използването на възобновяеми енергийни източници, капацитета за съхранение на енергия и енергийната ефективност. Нидерландия добави нова глава за REPowerEU към своя национален план за възстановяване и устойчивост, за да финансира ключови реформи и инвестиции, които ще спомогнат за постигането на целите на REPowerEU.

(3) На 16 март 2023 г. Комисията публикува Съобщението „Дългосрочна конкурентоспособност на ЕС: перспективи след 2030 г.“[5], за да допринесе за оформянето на политическите решения и да се създадат рамкови условия за увеличаване на растежа. Съобщението е структурирано около девет взаимно подсилващи се движещи сили в областта на конкурентоспособността. Сред тези движещи сили достъпът до частен капитал, научните изследвания и иновациите, образованието и уменията и единният пазар се открояват като основни приоритети на политиката за реформи и инвестиции с цел справяне с настоящите предизвикателства, свързани с производителността, както и за изграждане на дългосрочна конкурентоспособност на ЕС и неговите държави членки. След съобщението Комисията публикува на 14 февруари 2024 г. годишния доклад за единния пазар и конкурентоспособността[6]. В доклада се описват подробно конкурентните предимства на единния пазар на Европа и съответните предизвикателства, като се проследява развитието през годината с оглед на деветте фактора на конкурентоспособността.

(4) На 21 ноември 2023 г. Комисията прие годишния обзор на устойчивия растеж за 2024 г.[7], с което постави началото на цикъла на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2024 г. На 22 март 2024 г. Европейският съвет одобри приоритетите на обзора във връзка с четирите измерения на конкурентоспособната устойчивост. На 21 ноември 2023 г. въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 Комисията прие и доклада за механизма за предупреждение за 2024 г., в който посочи Нидерландия като една от държавите членки, които могат да бъдат засегнати или за които може да съществува риск да бъдат засегнати от дисбаланси, и за които ще е необходим задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и становище относно проекта на бюджетен план за 2024 г. на Нидерландия. Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, която Съветът прие на 12 април 2024 г., както и предложението за съвместния доклад за заетостта за 2024 г., в който се анализира прилагането на

---

4 Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета от 27 февруари 2023 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2021/241 във връзка с главите за REPowerEU в плановете за възстановяване и устойчивост и за изменение на регламенти (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) 2021/1060 и (ЕС) 2021/1755 и Директива 2003/87/ЕО (ОВ L 63, 28.2.2023 г., стр. 1), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj.

5 COM(2023) 168 final.

6 COM(2024) 77 final.

7 COM(2023) 901 final.

насоките за заетостта и принципите на Европейския стълб на социалните права, което Съветът прие на 11 март 2024 г.

(5) На 30 април 2024 г. влезе в сила новата рамка на ЕС за икономическо управление. Рамката включва новия Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета. Тя включва също изменения Регламент (ЕО) № 1467/97 за прилагане на процедурата при прекомерен дефицит и изменената Директива 2011/85/ЕС за бюджетните рамки на държавите членки[8]. Целите на новата рамка са устойчивост на държавния дълг и устойчив и приобщаващ растеж чрез постепенна фискална консолидация, както и реформи и инвестиции. С нея се насърчава националната ангажираност, като средносрочната ѝ насоченост е по-силна в съчетание с по-ефективно и съгласувано прилагане. Всяка държава членка следва да представи на Съвета и на Комисията национален средносрочен фискално-структурен план. Националните средносрочни фискално-структурни планове съдържат фискалните ангажименти, ангажиментите за реформи и инвестиции на държавата членка, като обхващат период на планиране от 4 или 5 години в зависимост от нормалната продължителност на националния законодателен цикъл. Планът на нетните разходи[9] в националните средносрочни фискално-структурни планове следва да отговаря на изискванията на Регламент (ЕС) 2024/1263, включително на изискванията за правдоподобно низходяща тенденция на консолидирания държавен дълг най-късно до края на периода на корекция или за задържане на консолидирания държавен дълг на разумни равнища под 60 % от БВП, както и за свеждане и/или поддържане на бюджетния дефицит на равнище под референтната стойност от 3 % от БВП в средносрочен план. Когато държава членка се ангажира със съответен набор от реформи и инвестиции в съответствие с критериите, определени в Регламент (ЕС) 2024/1263, периодът на корекция може да бъде удължен най-много с 3 години. За да подпомогне изготвянето на тези планове, на [21 юни] 2024 г. Комисията трябва да предостави на държавите членки насоки относно съдържанието на плановете и последващите годишни доклади за напредъка, които те ще трябва да представят, и в съответствие с член 5 от Регламент (ЕС) 2024/1263 ще им предаде технически насоки относно фискалните корекции (референтни траектории и техническа информация, когато е приложимо). Държавите членки следва да представят своите средносрочни фискално-структурни планове до 20 септември 2024 г., освен ако държавата членка и Комисията споразумеят да удължат този срок в разумни граници. Държавите членки следва да гарантират

---

[8] Регламент (ЕС) 2024/1264 на Съвета от 29 април 2024 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 1467/97 за ускоряване и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L, 2024/1264, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) и Директива (ЕС) 2024/1265 на Съвета от 29 април 2024 г. за изменение на Директива 2011/85/ЕС относно изискванията за бюджетните рамки на държавите членки (ОВ L, 2024/1265, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

[9] Нетни разходи съгласно определението в член 2 от Регламент (ЕС) 2024/1263 на Съвета от 29 април 2024 г. (ОВ L 2024/1263, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). Нетни разходи означава държавни разходи след приспадането на: i) разходите за лихви, ii) дискреционните мерки по отношение на приходите, iii) разходите по програми на Съюза, изцяло покрити от приходи от фондове на Съюза, iv) националните разходи за съфинансиране на програми, финансирани от Съюза, v) цикличните елементи на разходите за обезщетения за безработица, както и vi) еднократните и други временни мерки.

участието на своите национални парламенти и консултациите с независими фискални институции, социалните партньори и други заинтересовани страни на национално равнище, когато е уместно.

(6) През 2024 г. европейският семестър за координация на икономическите политики продължава да се развива в съответствие с прилагането на Механизма за възстановяване и устойчивост. Пълното изпълнение на плановете за възстановяване и устойчивост продължава да е от съществено значение за изпълнението на приоритетите на политиката в рамките на европейския семестър, тъй като плановете спомагат за ефективното справяне с всички или значителна част от предизвикателствата, посочени в съответните специфични за всяка държава препоръки, отправени през последните години. Специфичните за всяка държава препоръки за 2019 г., 2020 г., 2022 г. и 2023 г. продължават да бъдат еднакво актуални и за плановете за възстановяване и устойчивост, преразгледани, актуализирани или изменени в съответствие с членове 14, 18 и 21 от Регламент (ЕС) 2021/241.

(7) На 7 юли 2022 г. Нидерландия представи на Комисията своя национален план за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 18, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/241. Съгласно член 19 от Регламент (ЕС) 2021/241 Комисията оцени целесъобразността, ефективността, ефикасността и съгласуваността на плана за възстановяване и устойчивост в съответствие с насоките за оценка в приложение V към посочения регламент. На 4 октомври 2022 г. Съветът прие своето решение за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Нидерландия[10], който бе изменен на 24 октомври 2023 г. съгласно член 18, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/241 за актуализиране на максималното финансово участие за безвъзмездна финансова подкрепа, както и за да бъде включена главата за REPowerEU[11]. Отпускането на траншовете зависи от решение на Комисията, взето в съответствие с член 24, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/241, че Нидерландия е изпълнила задоволително съответните ключови етапи и цели, определени в решението за изпълнение на Съвета. Задоволителното изпълнение предполага, че постигането на предходните ключови етапи и цели е запазено.

(8) В съответствие с член 4, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1466/97, на 29 април 2024 г. Нидерландия представи своята национална програма за реформи за 2024 г., а на 30 април 2024 г. — програмата си за стабилност за 2024 г. В съответствие с член 27 от Регламент (ЕС) 2021/241 националната програма за реформи за 2024 г. отразява също шестмесечното докладване на Нидерландия относно напредъка, постигнат при изпълнението на нейния план за възстановяване и устойчивост.

(9) На 19 юни 2024 г. Комисията публикува доклада за Нидерландия за 2024 г.[12] В него беше оценен напредъкът на Нидерландия в изпълнението на съответните специфични за държавата препоръки, приети от Съвета в периода 2019—2023 г., и беше направен преглед на изпълнението от страна на Нидерландия на плана за

[10] Решение за изпълнение от 4 октомври 2022 г. на Съвета за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Нидерландия (ST 12275//22; ST12275//22 ADD1).

[11] Решение за изпълнение на Съвета от 24 октомври 2023 г. за изменение на Решение за изпълнение на Съвета от 4 октомври 2022 г. за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Нидерландия (ST 13613/1/23).

[12] SWD(2024) 619 final.

възстановяване и устойчивост. Въз основа на този анализ в доклада за държавата бяха посочени пропуски по отношение на предизвикателствата, които не са разгледани или са само частично разгледани в плана за възстановяване и устойчивост, както и по отношение на новите и нововъзникващите предизвикателства. В него бяха оценени също напредъкът на Нидерландия при прилагането на Европейския стълб на социалните права и постигането на водещите цели на ЕС в областта на заетостта, уменията и намаляването на бедността, както и напредъкът в постигането на целите на ООН за устойчиво развитие.

(10) Комисията извърши задълбочен преглед по член 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011 за Нидерландия. Основните констатации от извършената от службите на Комисията оценка на макроикономическите уязвимости за Нидерландия за целите на посочения регламент бяха публикувани през март 2024 г.[13] На 19 юни 2024 г. Комисията стигна до заключението, че в Нидерландия са налице макроикономически дисбаланси. По-специално Нидерландия е изправена пред уязвимости, свързани с големия частен дълг в условията на завишени стойности на пазара на жилища, които имат трансгранично значение и продължават да бъдат актуални въпреки някои подобрения. Уязвимостите, свързани с големия излишък по текущата сметка, бяха смекчени чрез относително силния растеж на вътрешното търсене. Големият излишък по текущата сметка беше и се очаква да остане висок на фона на значителния излишък в търговията със стоки и услуги, който отразява излишъка на вътрешните спестявания над инвестициите за икономиката като цяло. Вътрешното търсене обаче нараства по-стабилно, отколкото в еврозоната през последните години, което предполага, че разпространението на ефектите от излишъка по текущата сметка към останалата част от зоната вече не поражда голяма загриженост. Значителното присъствие на многонационални предприятия в Нидерландия, статистическото въздействие на неразпределените корпоративни печалби и ролята на пенсионните фондове, които натрупват големи спестявания, инвестирани в чужбина — всички тези характеристики допринасят за голямата разлика между спестяванията и инвестициите. През 2023 г. частният дълг продължи да намалява значително, като може да се очаква и допълнително намаляване, но дългът остава висок. Високото равнище на дълга, съчетано с големите наличности от неликвидни активи, основно жилища и пенсионни спестявания, прави домакинствата уязвими към променящите се икономически условия, особено предвид завишените стойности на пазара на жилища. През по-голямата част от миналата година при цените на жилищата се наблюдаваше известна корекция на фона на по-строгите условия за финансиране, но те продължават да са надценени, макар и по-малко от преди. Бяха предприети някои мерки за преодоляване на установените уязвимости, но са необходими допълнителни усилия. Биха могли да се използват няколко варианта за по-категорично справяне с недостига на жилища чрез по-големи инвестиции в жилища и премахване на пречките пред изграждането на нови, като същевременно допълнително се обърне внимание на данъчните стимули за собствеността върху жилища, финансирани с дълг. Неотдавнашните реформи на пазара за отдаване на частни жилища под наем е слабо вероятно да допринесат за наличието на жилища.

[13] SWD(2024) 82 final.

(11) Въз основа на данни, потвърдени от Евростат[14], дефицитът по консолидирания държавен бюджет на Нидерландия се е увеличил от 0,1 % от БВП през 2022 г. на 0,3 % през 2023 г., а консолидираният държавен дълг е намалял от 50,1 % от БВП в края на 2022 г. на 46,5 % в края на 2023 г.

(12) На 12 юли 2022 г. Съветът препоръча на Нидерландия[15] да предприеме действия, чрез които през 2023 г. да гарантира, че растежът на финансираните на национално равнище първични текущи разходи е в съответствие с като цяло неутрална позиция на политиката[16], като се вземе предвид продължаващата временна и целенасочена подкрепа за най-уязвимите от покачването на цените на енергията домакинства и предприятия и за хората, бягащи от Украйна. На Нидерландия бе препоръчано да има готовност да адаптира текущите разходи към променящата се ситуация. На Нидерландия бе препоръчано също да увеличи публичните инвестиции за екологичния и цифровия преход, както и за енергийната сигурност, като се вземе предвид инициативата REPowerEU, включително чрез използване на Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на Съюза Според оценките на Комисията през 2023 г. фискалната позиция[17] е била рестриктивна и е възлизала на 0,8 % от БВП в условия на висока инфлация. Увеличението на финансираните на национално равнище първични текущи разходи (без дискреционните мерки по отношение на приходите) през 2023 г. е осигурило рестриктивен принос в размер на 0,9 % от БВП към фискалната позиция. Това включва увеличените разходи за целевите спешни мерки за подкрепа на най-уязвимите на покачването на цените на енергията домакинства и предприятия с 0,4 % от БВП. Растежът на финансираните на национално равнище първични текущи разходи през 2023 г. е в съответствие с препоръката на Съвета. Инвестициите, финансирани на национално равнище, възлизаха на 3,1 % от БВП през 2023 г., което представлява намаление от 0,1 процентни пункта в сравнение с 2022 г.[18] Нидерландия финансира публични инвестиции за екологичния и цифровия преход и за енергийната сигурност, като например разширяване на претоварената електроенергийна мрежа, предприемане на подобрения на енергийната ефективност на обществените сгради и разширяване на достъпа до високоскоростен интернет в селските райони. На 24 май Нидерландия подаде

---

14 Евростат, Euro Indicators, 22.4.2024 г.

15 Препоръка на Съвета от 12 юли 2022 г. относно икономическите политики на Нидерландия и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Нидерландия за 2022 г. (ОВ C 334, 1.9.2022 г., стр. 154).

16 Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. средносрочният потенциален растеж на производството на Нидерландия през 2023 г., който се използва за измерване на фискалната позиция, се оценява на 9,7 % в номинално изражение въз основа на 10-годишния среден реален потенциален темп на растеж и дефлатора на БВП от 2023 г.

17 Фискалната позиция се определя като мярка за годишната промяна в основната бюджетна позиция на сектор „Държавно управление“. Тя има за цел да оцени икономическия импулс, произтичащ от фискалните политики, както тези, които са финансирани на национално равнище, така и тези, които се финансират от бюджета на ЕС. Фискалната позиция се измерва като разликата между: i) средносрочния потенциален растеж и ii) промяната в първичните разходи без дискреционните мерки по отношение на приходите (и с изключение на свързаните с COVID-19 временни извънредни мерки), включително разходите, финансирани с безвъзмездна подкрепа (безвъзмездни средства) от Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на Съюза.

18 Другите капиталови разходи, финансирани на национално равнище, са се увеличили с 0,2 процентни пункта в сравнение с 2022 г.

първо искане за плащане по линия на Механизма за възстановяване и устойчивост, което Комисията оценява в момента.

(13) Основните прогнози в програмата за стабилност за 2024 г. могат да бъдат обобщени, както следва. Макроикономическият сценарий в основата на бюджетните прогнози предвижда реалният БВП да нарасне с 1,1 % през 2024 г. и с 1,6 % през 2025 г. Очаква се дефицитът по консолидирания държавен бюджет да се увеличи до 2,0 % от БВП през 2024 г. и 2,1 % от БВП през 2025 г., докато съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да се увеличи до 46,8 % до края на 2024 г. и до 48,1 % до края на 2025 г. След 2025 г. се предвижда дефицитът по консолидирания държавен бюджет да се увеличи до 3,3 % от БВП през 2026 г., до 2,6 % от БВП през 2027 г. и до 3,2 % през 2028 г. Поради това не се планира салдото по консолидирания държавен бюджет да остане под 3 % от референтната стойност за дефицита от БВП за времевия хоризонт на програмата. На свой ред, след 2025 г. се предвижда съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП постепенно да се увеличи до 52,0 % през 2028 г.

(14) В прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. се предвижда реалният БВП да нарасне с 0,8 % през 2024 г. и с 1,5 % през 2025 г., а ХИПЦ-инфлацията да бъде 2,5 % през 2024 г. и 2,0 % през 2025 г.

(15) В прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. се предвижда бюджетен дефицит от 2,0 % от БВП през 2024 г., а съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да нарасне до 47,1 % до края на 2024 г. Увеличението на дефицита през 2024 г. отразява главно недостига на приходи поради разпределението на изключително високи дивиденти през 2023 г. в очакване на увеличение на данъка върху доходите от дивиденти през 2024 г., увеличените разходи за социални обезщетения с цел възстановяване на покупателната способност на домакинствата с ниски доходи, увеличената помощ за Украйна, както и публичните инвестиции чрез държавните фондове в областта на климата, инфраструктурата и отбраната. Въз основа на оценките на Комисията фискалната позиция се очаква да бъде експанзионистична с 0,4 % от БВП през 2024 г.

(16) Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. разходите в размер на 0,1 % от БВП се очаква да бъдат финансирани с безвъзмездна подкрепа („безвъзмездни средства“) от Механизма за възстановяване и устойчивост през 2024 г. в сравнение с 0,1 % от БВП през 2023 г. Разходите, финансирани с безвъзмездни средства от Механизма за възстановяване и устойчивост, ще продължат да дават възможност за висококачествени инвестиции и реформи за повишаване на производителността без пряко въздействие върху салдото и дълга по консолидирания държавен бюджет на Нидерландия.

(17) На 14 юли 2023 г. Съветът препоръча[19] на Нидерландия да гарантира разумна фискална политика, по-специално като ограничи номиналното увеличение на

[19] Препоръка на Съвета от 14 юли 2023 г. относно националната програма за реформи на Нидерландия за 2023 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Нидерландия за 2023 г. (ОВ C 312, 1.9.2023 г., стр. 176).

нетните първични разходи, финансирани на национално равнище[20], през 2024 г. до не повече от 3,5 %. Когато изпълняваха своите бюджети за 2023 г. и изготвяха своите проекти на бюджетни планове за 2024 г. държавите членки бяха приканени да вземат предвид факта, че Комисията ще предложи на Съвета да бъдат открити основани на дефицита процедури при прекомерен дефицит въз основа на данните за резултатите за 2023 г. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. нетните първични разходи на Нидерландия, финансирани на национално равнище, се очаква да се увеличат с 6,6 % през 2024 г., което е над препоръчания максимален темп на растеж. Това превишение на разходите над препоръчания максимален темп на растеж на нетните първични разходи, финансирани на национално равнище, съответства на 1,3 % от БВП през 2024 г. Нетните разходи през 2023 г. обаче бяха по-ниски от очакваното към момента на изготвяне на препоръката (с 1,3 % от БВП). Поради това, тъй като препоръката за 2024 г. беше формулирана като темп на растеж, при оценката на съответствието трябва да се вземе предвид и базовият ефект от 2023 г. Ако нетните разходи през 2023 г. бяха същите като очакваните към момента на изготвяне на препоръката, произтичащият от това темп на растеж на нетните разходи през 2024 г. би бил над препоръчания темп на растеж с по-малко от 0,1 % от БВП. Поради това нетните първични разходи, финансирани на национално равнище, се оценяват като изложени на риск да не съответстват напълно на препоръката.

(18) Освен това Съветът препоръча на Нидерландия да предприеме действия за прекратяване на действащите извънредни мерки за енергийна подкрепа, като използва съответните икономии, за да намали бюджетния дефицит възможно най-скоро през 2023 г. и 2024 г. Освен това Съветът уточни, че ако новите увеличения на цените на енергията налагат нови или запазване на съществуващи мерки за подкрепа, Нидерландия следва да гарантира, че те са насочени към защитата на уязвимите домакинства и предприятия, че са фискално достъпни и запазват стимулите за икономии на енергия. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. нетните бюджетни разходи[21] за спешните мерки за енергийна подкрепа се оценяват на 1,0 % от БВП през 2023 г. и се очаква да бъдат 0,1 % през 2024 г. и 0,0 % през 2025 г. По-специално допусканията са, че през 2024 г. намалените акцизи върху дизела и бензина ще останат в сила. Ако съответните икономии се използват за намаляване на бюджетния дефицит, както се препоръчва от Съвета, тези прогнози ще доведат до фискална корекция от 0,9 % от БВП през 2024 г., докато нетните първични разходи, финансирани на национално равнище[22], имат експанзионистичен принос към фискалната

---

20 Нетните първични разходи се определят като разходите, финансирани на национално равнище, след приспадане на i) дискреционните мерки по отношение на приходите, ii) разходите за лихви, iii) разходите за циклична безработица и iv) еднократните и други временни мерки.

21 Стойността представлява равнището на годишните бюджетни разходи за тези мерки, включително приходите и разходите и, когато е приложимо, след приспадане на приходите от данъци върху извънредните печалби на доставчиците на енергия.

22 Този принос се измерва като промяната в първичните разходи на сектор „Държавно управление“ след i) приспадане на допълнителното въздействие върху бюджета на дискреционните мерки по отношение на приходите, ii) с изключение на еднократните разходи и iii) разходите за циклична безработица, както и iv) разходите, финансирани с безвъзмездна подкрепа (безвъзмездни средства) от Механизма за възстановяване и устойчивост и други фондове на ЕС, спрямо средносрочния (10-годишен) среден темп на растеж на потенциалния БВП, изразен като съотношение към номиналния БВП.

позиция от 0,5 % от БВП през същата година. Предвижда се спешните мерки за енергийна подкрепа да бъдат прекратени възможно най-скоро през 2023 г. и 2024 г. Това е в съответствие с препоръките на Съвета. Не се очаква обаче съответните икономии да бъдат напълно използвани за намаляване на дефицита по консолидирания държавен бюджет. Съществува риск това да не е в съответствие с препоръката на Съвета.

(19) По-конкретно Съветът също препоръча на Нидерландия да запази финансираните на национално равнище публични инвестиции и да гарантира, че безвъзмездните средства по Механизма и другите фондове на Съюза се усвояват ефективно, по-специално с цел насърчаване на екологичния и цифровия преход. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. финансираните на национално равнище публични инвестиции се очаква да останат стабилни на 3,1 % от БВП през 2024 г. от 3,1 % от БВП през 2023 г. Това е в съответствие с препоръките на Съвета. На свой ред, през 2024 г. се очаква публичните разходи, финансирани с приходи от фондовете на ЕС, включително безвъзмездни средства по Механизма за възстановяване и устойчивост, да останат стабилни и да възлизат на 0,2 % от БВП.

(20) Въз основа на мерките на политиката, известни към крайната дата на изготвяне на прогнозата, и при условие че политиката остане непроменена, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. се предвижда бюджетен дефицит от 2,1 % от БВП през 2025 г. Увеличението на дефицита през 2025 г. отразява главно допълнителното увеличение на публичните инвестиции, планирано от правителството. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да нарасне до 48,4 % до края на 2025 г.

(21) Възвращаемостта от имоти като основно жилище, пенсионно богатство и инвестиции, държани в предприятия с ограничен брой акционери, се облага с благоприятни ставки в сравнение с доходите от инвестиции в акции и облигации. Освен това данъкът върху доходите от инвестиции в акции и облигации се изчислява въз основа на предполагаемата, а не на действителната възвръщаемост. Преференциалното данъчно третиране на жилищните имоти чрез възможност за приспадане на лихвите по ипотечните кредити, съчетана с нисък данък върху условно изчислената рента на жилищата увеличава търсенето на жилищния пазар, което води до повишаване на цените. Освен това пенсионните спестявания се ползват от данъчни облекчения чак до сравнително високи нива на доходите. В резултат на това богатството на домакинствата в Нидерландия е силно концентрирано в неликвидни видове богатство, като жилища или пенсии. Това излага домакинствата на по-голям икономически риск по време на икономически сътресения и в много случаи може да не доведе до оптимални модели на потребление през целия им живот. Неравното данъчно третиране в рамките на и между различните видове активи също така води до данъчен арбитраж и може да изкриви ефективното разпределение на капитала. Поради тази причина това неравно третиране е от значение за преодоляването на макроикономическите дисбаланси.

(22) В допълнение към посочените по-горе данъчни стимули надценяването на жилищния пазар се дължи и на липсата на предлагане на нови жилища. Премахването на пречките, които понастоящем ограничават инвестициите, включително в жилищно строителство, би могло да позволи на правителството да постигне задоволителен напредък по плановете си за увеличаване на предлагането на жилища и да допринесе за външно балансиране. Ето защо

премахването на такива пречки е важно за преодоляването на макроикономическите дисбаланси. В същото време пазарът за отдаване на частни жилища под наем е сравнително малък, което води до ограничено предлагане на финансово достъпни и налични алтернативи на собствеността върху жилищата. Липсата на финансово достъпни жилища под наем също така подкопава трудовата мобилност и социалното сближаване.

(23) Нидерландия има добре развита система за дългосрочни грижи. Въпреки че разходите за дългосрочни грижи в Нидерландия и сега са най-високите в ЕС, се очаква разходите да се увеличат значително. През 2022 г. общите разходи за дългосрочни грижи в Нидерландия възлизаха на 3,8 % от БВП, което е най-високата стойност в ЕС, при голяма разлика спрямо другите страни. В доклада от 2024 г. относно застаряването на населението се предвижда, че тази цифра ще се увеличи с 1,0 процентен пункт до 2040 г. и с 1,9 процентни пункта до 2070 г. Освен това единичните разходи за предоставяне на институционална грижа в Нидерландия са сред най-високите в ЕС, дори когато се измерват като дял от БВП на глава от населението. Това предполага, че съществува възможност за подобряване на фискалната устойчивост на дългосрочните грижи чрез намаляване на неефективността на системата, без това да бъде в ущърб на високото ѝ качество и покритие. Пример за такава неефективност е, че общините, които са доставчици на домашни грижи в Нидерландия, имат стимули да прехвърлят отговорността за пациентите на сектора на резидентната грижа, вместо да продължат да им предоставят грижи в домашни условия и в общността възможно най-дълго. Освен това неефективността на системата за дългосрочни грижи би могла да се преодолее, например чрез използване на повече цифрови и иновативни решения или инвестиране в превенция, за да се забави настъпването на нуждите от дългосрочни грижи и зависимостта от подкрепа за ежедневните дейности.

(24) В съответствие с член 19, параграф 3, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/241 и критерий 2.2 от приложение V към него планът за възстановяване и устойчивост включва широк набор от взаимно подсилващи се реформи и инвестиции, които трябва да бъдат изпълнени до 2026 г. Очаква се те да спомогнат за ефективното справяне с всички или със значителна част от предизвикателствата, посочени в съответните специфични за държавата препоръки. В този кратък срок бързото и ефективно изпълнение на плана, включително главата за REPowerEU, е от съществено значение за повишаване на дългосрочната конкурентоспособност на Нидерландия чрез екологичния и цифровия преход, като същевременно се гарантира социална справедливост. За да изпълни ангажиментите по плана до август 2026 г., от съществено значение е Нидерландия да ускори значително изпълнението на реформите, и по-специално да гарантира ефективното изпълнение на реформите, свързани със специфичните за всяка държава препоръки. Системното участие на местните и регионалните органи, социалните партньори, гражданското общество и други съответни заинтересовани страни продължава да бъде от съществено значение, за да се гарантира широка ангажираност за успешното изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост.

(25) Като част от междинния преглед на средствата от политиката на сближаване, в съответствие с член 18 от Регламент (ЕС) 2021/1060 от Нидерландия се изисква да направи преглед на всяка програма до март 2025 г., като вземе предвид, наред с другото, предизвикателствата, посочени в специфичните за държавата

препоръки за 2024 г., както и на своя национален план в областта на енергетиката и климата. Този преглед представлява основата за окончателното разпределение на финансирането от ЕС, включено във всяка програма. Нидерландия постигна напредък в прилагането на политиката на сближаване и Европейския стълб на социалните права, но продължават да съществуват предизвикателства. Въпреки че регионалните различия в БВП на глава от населението останаха стабилни и всички региони се нареждат доста над средното за ЕС по отношение на конкурентоспособността, преходът към неутрална по отношение на въглеродните емисии икономика засяга регионите с клъстери от отрасли с интензивни емисии по различен начин. Важно е да се ускори изпълнението на политиката на сближаване, а договорените в програмите приоритети остават актуални. Продължават да са особено важни целите за подкрепа на иновациите, свързани с екологичния и цифровия преход, както и за подкрепа на екологосъобразната икономика в регионите с промишлени клъстери, които са най-силно засегнати от климатичния преход. Подкрепата за обществения преход в градските райони в неблагоприятно положение в големите градове продължава да бъде важна. Все още са необходими действия за намаляване на социалните неравенства и неравенствата на пазара на труда чрез инвестиране в равни възможности (за заетост) и борба с дискриминацията. При извършването на междинния преглед на програмите на политиката на сближаване следва да се насърчава потенциалът за изпробване и пилотно реализиране на решения, които да помогнат за намаляване на претоварването на електроенергийната мрежа, тъй като това ще допринесе за екологичния преход на Нидерландия. Нидерландия би могла да използва инициативата „Платформа за стратегически технологии за Европа“, за да подкрепи трансформацията на промишлеността и да улесни инвестициите в производството на технологии за нулеви нетни емисии, включително в повишаването на квалификацията и преквалификацията.

(26) Освен икономическите и социалните предизвикателства, разгледани в плана за възстановяване и устойчивост и по другите фондове на ЕС, Нидерландия е изправена пред редица допълнителни предизвикателства, свързани със сегментацията на пазара на труда, недостига на работна ръка и умения, основното образование, зависимостта от изкопаеми горива и прекомерното отлагане на азот.

(27) Делът на гъвкавите форми на заетост (както на работниците на временни договори, така и на самостоятелно заетите лица) на пазара на труда остава висок в Нидерландия. Това показва, че съществува постоянен риск от сегментация на пазара на труда, която има особено нарушаващи ефекти в периферията на пазара на труда. Това може да увеличи неравенството от гледна точка на възможностите и да окаже натиск върху производителността. Известна степен на гъвкавост на пазара на труда може да спомогне за подобряване на адаптивността на икономиката и може също така да доведе до по-добро отчитане на индивидуалните предпочитания. Прекомерното използване на гъвкави видове заетост обаче може да има отрицателни последици за работниците и за икономиката като цяло. Например участието в обучение и учене през целия живот е предизвикателство за лицата на гъвкави трудови договори, което от своя страна води до намаляване на инвестициите в умения и засилва отслабването на производителността. В сътрудничество със социалните партньори правителството на Нидерландия обяви мерки за преодоляване на разликите между постоянните и гъвкавите условия на труд. Тези мерки включват

премахване на договорите без задължения за определен брой часове, замяна на договорите „на разположение“ в сегашната им форма с нов вид договор, осигуряващ по-голяма сигурност на доходите за работниците, както и повишаване на сигурността на работното място на наетите чрез агенция за временна заетост работници. Бързият напредък в приемането и изпълнението на тези планове и ефективното прилагане ще бъдат важни, за да се гарантира, че фактор за избора на определен вид трудов договор са специфичните нужди на работата или предпочитанията на заемащите длъжността лица, като същевременно се подобряват заетостта и социалното положение на хората с гъвкава заетост и се намалява сегментацията на пазара на труда.

(28) Недостигът на работна ръка и умения беше характерен за нидерландския пазар на труда още преди COVID-19, но оттогава насам стана по-широко разпространен. Сектори като ИКТ, здравеопазване, образование, техническите работни места и работните места, свързани с екологичния преход, са изправени пред структурен недостиг, който се очаква да продължи, отчасти поради демографските тенденции. Въпреки високия общ процент на участие, в Нидерландия все още има неизползвана група потенциални работници, като хората с мигрантски произход или работещите на непълно работно време. Това недостатъчно използване на част от работната сила, съчетано с недостига на умения, представлява риск за конкурентоспособността на Нидерландия и може да възпрепятства инвестициите, включително в строителството на нови жилища, което го прави от значение за макроикономическите дисбаланси в Нидерландия. Необходим е всеобхватен подход за справяне с тези предизвикателства, като същевременно се отчитат специфичните за сектора нужди и пречки. За да се увеличи предлагането на работна ръка, хората биха могли да бъдат стимулирани да работят повече часове, включително чрез мерки на политиката за насърчаване на качеството на труда и равновесието между професионалния и личния живот. Освен това увеличаването на възможностите за повишаване на квалификацията или за преквалификация чрез целенасочени и съобразени със специфичните потребности мерки, по-специално за лицата, които са в периферията на пазара на труда, и за неактивните лица, може да помогне за облекчаване на недостига на работна ръка и умения и за подобряване на социалните резултати. Предвид съществуващия недостиг на работници в различните сектори и застоя в производителността на труда, мерките на политиката от страна на търсенето биха могли да се съсредоточат върху насърчаването на секторите с висока добавена стойност, както и на секторите, свързани с обществените предизвикателства, като образованието и здравеопазването, насърчаването на междусекторната мобилност и увеличаването на инвестициите за повишаване на производителността и за НИРД.

(29) Въпреки все още относително високия, макар и намаляващ дял на показалите най-добри резултати 15-годишни ученици, резултатите за 2022 г. от Програмата за международно оценяване на учениците (PISA) показват рязко увеличение на броя на показалите слаби резултати по математика, природни науки и четене. Спадът варира значително между различните нива в средното образование, като учениците в най-ниските нива — различните видове подготвително средно професионално образование (VMBO) — показват най-голям спад в резултатите от тестовете. Освен това учениците с мигрантски произход (родени в Нидерландия ученици, чиито родители са родени в чужбина, и родени в чужбина ученици) показват слаби резултати почти два пъти по-често от учениците без мигрантски произход по математика и природни науки, като по четене разликата

е малко по-малка. Влошаването на основните умения е едно от най-големите в ЕС и подкопава резултатите в образованието и пазара на труда, както и дългосрочната производителност и конкурентоспособност. Увеличаването на недостига на учители може да изостри предизвикателствата при развитието на уменията и равнопоставеността и качеството на образованието. Поради това Нидерландия би могла да извърши оценка на съществуващите мерки, насочени към основните умения, и при необходимост да ги преразгледа, за да увеличи тяхното въздействие, особено за училищата с ученици в неравностойно положение. Освен това Нидерландия би могла да предприеме мерки за увеличаване на пропускаемостта на своите нива в средните училища и да разшири стимулите си за привличане на повече учители в училищата с ученици в неравностойно положение.

(30) Поради прогресивно нарастващото претоварване на електроенергийната мрежа операторите на мрежата често са принудени да отказват заявки за достъп до мрежата от нови производители и потребители на електроенергия. Претоварването на мрежата представлява риск да се забави преходът към чиста енергия и ограничава стопанската дейност, поради което е от значение за макроикономическите дисбаланси в Нидерландия. Поради това увеличаването на капацитета и гъвкавостта на преносната и разпределителната мрежи е от съществено значение, за да се гарантира сигурността на електроснабдяването, да се ускори разгръщането на разположена както на сушата, така и в морето инфраструктура за енергия от възобновяеми източници, да се отговори на търсенето на електроенергия и да се подобри конкурентоспособността. В националния план за енергийната система, приет през декември 2023 г., се призовава за инвестиции в допълнителна мрежа и капацитет за съхранение, които вече трябва да бъдат реализирани. За да се улеснят необходимите инвестиции в разширяването на електроенергийната инфраструктура, от решаващо значение са по-бързите процедури за издаване на разрешения за електропреносната и електроразпределителната мрежи. Това също така би ускорило изпълнението на проекти за енергия от възобновяеми източници на сушата и в морето. На последно място, като част от рамковите условия съществува възможност за преодоляване на претоварването чрез технически мерки и разпоредби (напр. тарифни стимули или ограничения във върховите часове).

(31) Интензивните селскостопански практики могат да доведат до прекомерно отлагане на азот, със сериозни последици за здравето на почвите и за водните и морските екосистеми, което води до влошаване на природния капитал, като същевременно поставя значителни ограничения върху разрешаването на строителна дейност, отделяща азот, и внедряването на инфраструктура за енергия от възобновяеми източници. В резултат на това тези практики са от значение за макроикономическите дисбаланси в Нидерландия. Необходима е постоянна подкрепа, за да се стимулира преход към устойчиво селско стопанство, включително биологично земеделие, като същевременно се гарантира конкурентоспособност и социална справедливост. В съответствие със стратегическия план по ОСП на Нидерландия[23] страната би имала полза от намаляване на броя на селскостопанските животни, ускоряване на прехода към кръгово и биологично земеделие, стимулиране на възстановяването на влажни

[23] C(2022) 9800 final.

зони и изваждане на богатите на въглерод почви от производството, както и от намаляване на използването на химически пестициди и неорганични торове. Освен това позицията на земеделските стопани във веригата за създаване на стойност може да бъде подобрена, например чрез по-нататъшно развитие на знаците за качество на ЕС, по-голямо признаване на организациите на производители, по-нататъшна цифровизация и иновации в селското стопанство и повишаване на наличието на биологични продукти за потребителите. Все още има възможност за допълнително увеличаване на инвестициите в предотвратяването и контрола на замърсяването, както и в устойчивото управление на водите.

(32) С оглед на тясната взаимообвързаност между икономиките на държавите членки от еврозоната и колективния им принос за функционирането на Икономическия и паричен съюз Съветът препоръча на държавите членки от еврозоната да предприемат действия през 2024 г., включително чрез своите планове за възстановяване и устойчивост, за да изпълнят препоръката относно икономическата политика на еврозоната. За Нидерландия препоръки 1, 2, 3 и 4 спомагат за изпълнението на първата, втората, третата, четвъртата и петата препоръка за еврозоната.

(33) С оглед на задълбочения преглед на Комисията и заключението ѝ относно наличието на дисбаланси, препоръките по член 6 от Регламент (ЕС) № 1176/2011 са отразени в препоръка 1 по-долу. Политиките, посочени в препоръка 1, спомагат за преодоляване на уязвимостите, свързани с големия частен дълг в условията на завишени стойности на пазара на жилища. Препоръка 1 допринася както за преодоляването на дисбалансите, така и за изпълнението на препоръката за еврозоната в съответствие със съображение 31.

ПРЕПОРЪЧВА на Нидерландия да предприеме през 2024 г. и 2025 г. следните действия:

1. Да представи своевременно средносрочния фискално-структурен план. В съответствие с изискванията на реформирания Пакт за стабилност и растеж да ограничи растежа на нетните разходи[24] през 2025 г. до равнище, съобразено с поддържането на дефицита по консолидирания държавен бюджет под референтната стойност по Договора от 3 % от БВП и поддържането на разумно равнище на консолидирания държавен дълг в средносрочен план. Да хармонизира данъчното облагане на различните видове доходи от имущество, наред с другото, с цел намаляване на преференциалното данъчно третиране на задълженията на домакинствата. Да премахне пречките пред изграждането на нови жилища и да гарантира финансовата достъпност и наличността на жилища на частния пазар за отдаване на жилища под наем. Да се справи с очакваното увеличение на разходите, свързани със застаряването на населението, като повиши разходната ефективност на системата за дългосрочни грижи.

[24] Съгласно член 2, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2024/1263 „нетни разходи“ означава публичните разходи след приспадане на разходите за лихви, дискреционните мерки по отношение на приходите, разходите по програми на Съюза, изцяло покрити от приходи от фондове на Съюза, националните разходи за съфинансиране на програми, финансирани от Съюза, цикличните елементи на разходите за обезщетения за безработица, както и еднократните и други временни мерки.

2. Значително да ускори изпълнението на плана за възстановяване и устойчивост, включително главата за REPowerEU, като гарантира осъществяването на реформи и инвестиции до август 2026 г. Да ускори изпълнението на програмите на политиката на сближаване. В контекста на междинния си преглед да продължи да се съсредоточава върху договорените приоритети и да насърчава изпитването и пилотното въвеждане на решения, които да спомогнат за намаляване на претоварването на електроенергийната мрежа, като същевременно вземе предвид възможностите за подобряване на конкурентоспособността, предоставени от инициативата „Платформа за стратегически технологии за Европа“.

3. Да въведе мерки за намаляване на стимулите за използване на гъвкави или временни договори. Да предприеме действия във връзка със структурния и специфичния за секторите недостиг на работна ръка и умения, включително чрез оползотворяване на недостатъчно използвания потенциал от работна ръка и чрез насърчаване на мобилността към сектори с висока производителност и сектори, свързани с обществените предизвикателства. Да подобри основните умения, включително чрез преодоляване на недостига на учители и предоставяне на съобразена с нуждите подкрепа за училищата в неравностойно положение.

4. Да подобри рамковите условия за стимулиране на инвестициите в електропреносната и електроразпределителната мрежи, и по-специално да ускори внедряването на възобновяеми енергийни източници и да подобри конкурентоспособността. Да положи допълнителни усилия за устойчиво селско стопанство.

Съставено в Брюксел на година.

За Съвета
Председател